

Veličina i struktura hrvatskog bruto domaćeg proizvoda

Dominik, Kuzmić

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:150977>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-25**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Dominik Kuzmić

**VELIČINA I STRUKTURA HRVATSKOG
BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2018.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Dominik Kuzmić

Matični broj: 42844/14–R

Studij: Poslovni sustavi

VELIČINA I STRUKTURA HRVATSKOG
BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

doc. dr. sc. Irena Kedmenec

Varaždin, srpanj 2018.

Dominik Kuzmić

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autor/Autorica potvrdio/potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

U ovom radu će se objasniti što je BDP, njegova definicija, razlika nominalnog i realnog BDP-a, deflator BDP-a te izračun BDP-a. Također će se spomenuti i globalna financijska kriza 2007. i 2008. godine zbog koje se ekonomija čitavog svijeta, pa tako i Republike Hrvatske promijenila na gore. Nakon toga će biti prikazani BDP i BDP po stanovniku Republike Hrvatske kao cjeline i regija koje čine Republiku Hrvatsku. Još će biti prikazana usporedba Republike Hrvatske s ostalim članicama Europske unije po BDP-u po stanovniku koja ukazuje na životni standard stanovnika država. Na kraju rada će još biti prikazana struktura izračuna BDP-a po djelatnostima i komponentama, njihovim vrijednostima i udjelima te zaključak svih analiziranih podataka.

Ključne riječi: Bruto domaći proizvod, nominalni bruto domaći proizvod, realni bruto domaći proizvod, deflator bruto domaćeg proizvoda, bruto domaći proizvod po stanovniku, globalna financijska kriza, bruto dodana vrijednost

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Bruto domaći proizvod	2
2.1. Definicija bruto domaćeg proizvoda	2
2.2. Izračun bruto domaćeg proizvoda	4
2.3. Realni bruto domaći proizvod	6
2.4. Deflator bruto domaćeg proizvoda	8
2.5. Globalna financijska kriza 2007. i 2008. godine	9
3. Veličina hrvatskog bruto domaćeg proizvoda	10
3.1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske	10
3.1.1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske od 2000. do 2015. godine	10
3.1.2. Usporedba bruto domaćeg proizvoda kontinentalne i jadranske Hrvatske	12
3.1.3. Bruto domaći proizvod po županijama	13
3.2. Bruto domaći proizvod po stanovniku Republike Hrvatske	16
3.2.1. Bruto domaći proizvod po stanovniku Republike Hrvatske od 2000. do 2015. godine	16
3.2.2. Usporedba bruto domaćeg proizvoda po stanovniku kontinentalne i jadranske Hrvatske	17
3.2.3. Bruto domaći proizvod po stanovniku po županijama	19
3.2.4. Usporedba bruto domaćeg proizvoda po stanovniku članica Europske unije	22
4. Struktura hrvatskog bruto domaćeg proizvoda	24
4.1. Vrijednosti pojedinih stavki bruto domaćeg proizvoda	25
4.2. Udio pojedinih stavki bruto domaćeg proizvoda	26
4.3. Vrijednost bruto dodane vrijednosti proizvoda po kategorijama djelatnosti	27
4.4. Udio bruto dodane vrijednosti proizvoda po kategorijama djelatnosti	29
5. Zaključak	31
Popis literature	32
Popis slika	34

Popis tablica	35
---------------------	----

1. Uvod

Sigurno ste se u ovo doba internetske i medijske pokrivenosti susreli s raznim slikama, videima, pričama i filmovima drugih zemalja svijeta ili ste čak i putovali u njih. Prilikom gledanja tih slika, slušanja prijatelja iz drugih zemalja, gledanja realističnih filmova i dokumentaraca, pa čak i opažanjem svojim očima i osobnim iskustvom ste sigurno primijetili da postoje ogromne razlike između naše Republike Hrvatske i ostalih zemalja svijeta, bilo da su te zemlje slabije ili jače razvijene. Neke od tih razlika koje ste mogli primijetiti su starost i kvaliteta auta na cestama, veličina kuća i dvorišta, opremljenost tih kuća, količina raznih dućana u ulicama, kvaliteta života, itd.

I sad ako vas zanima zašto se kod nas voze automobili stari preko 10 ili 15 godina a ne novi ili malo rabljeni, zašto ne kupujemo nove mobitele svaku drugu godinu, zašto ne vidimo puno kuća s privatnim bazenima u dvorištu, zašto svaki odjevni predmet nije vrhunske marke možete usporediti opće stanje ekonomije naše Republike Hrvatske i zemlje koje vas zanima. Točnije možete usporediti makroekonomske pokazatelje koji su prema Gregory N. Mankiwu (2006) inflacija, stopa zaposlenosti, maloprodaja, vanjskotrgovinski deficit i najvažniji od njih bruto domaći proizvod, skraćeno BDP.

2. Bruto domaći proizvod

Dok smo bili djeca svi smo imali prijatelje čiji su roditelji bili više ekonomske klase od naših pa su mogli priuštiti svojoj djeci više igrački, bolju odjeću, kvalitetniju hranu, ljepše praznike, ali je bilo i onih koji su mogli svojoj djeci priuštiti manje od naših roditelja. Mjerenje koliko se moglo priuštiti ponajprije se gledalo visinom plaće roditelja, odnosno dohotkom. Tako se može gledati i na razini čitave države gdje su djeca stanovnici neke države, roditelji nacionalna ekonomija te države, a visina plaće BDP. Gledajući na ovu usporedbu stanovnici države s većim BDP-om prosječno imaju veću kupovnu moć pa si mogu priuštiti više stvari kao što su noviji automobili, veće kuće, bolju informatičku opremu, ali i neke koristi na razini države kao bolje zdravstveno osiguranje i razne olakšice (Mankiw, 2006).

Promatrajući prijašnji odlomak mogli bismo zaključiti da BDP mjeri dohodak neke države, što je polovično točno. BDP uz mjerenje ukupnog dohotka svih subjekata ekonomije također mjeri i ukupni izdatak za potrošnju roba i usluga navedene ekonomije. Ako ste upućeni u računovodstvo znati ćete da je aktiva uvijek jednaka pasivi kod bilance. Tako je i kod dohotka i izdatka kod BDP-a, uvijek su jednaki, pa zato i BDP mjeri oboje. Pogledajmo realnu situaciju. Marku je kosa postala preduga te on odluči ići na šišanje u frizerski salon. Frizerka iz frizerskog salona mu ošiša kosu te mu naplati 70 kuna. Ovdje možemo vidjeti 2 stranke, Marka koji je kupac usluge šišanja kose i frizerka koju je prodavač usluge šišanja kose. Kroz tu novčanu transakciju frizerka zaradi 70 kuna, to jest istu svotu koju Marko plati. Na taj način dohodak i izdatak ostaju jednaki te se BDP poveća za 70 kuna. Dakle, dohodak i izdatak se ne zbrajaju kod računanja BDP-a nego se samo uzme vrijednost jednog ili drugog jer će oni uvijek biti jednakih (Mankiw, 2006).

2.1. Definicija bruto domaćeg proizvoda

Sada kad smo malo više upoznati s BDP-om vrijeme je da objasnimo njegovu definiciju. Definicija BDP-a prema Gregory N. Mankiwu glasi „**Bruto domaći proizvod (BDP) je tržišna vrijednost svih finalnih roba i usluga proizvedenih u nekoj zemlji tijekom danog razdoblja.**“ Možete vidjeti da se definicija BDP-a sastoji od više, u ovom slučaju 7, dijelova koji se mogu dodatno razjasniti s ciljem boljeg shvaćanja naizgled jednostavne definicije. Svaki od 7 dijelova definicije je obojan drugom bojom kako bi se točno vidjelo gdje koji dio počinje i gdje završava (Mankiw, 2006).

Prvi dio definicije glasi „**Bruto domaći proizvod (BDP) je tržišna vrijednost**“. Kod ranije priče s Markom i frizerkom obavljala se usluga šišanja kose. Takve usluge kao i proizvodi

imaju tržišnu cijenu. Naravno različite usluge i proizvodi imaju i različite tržišne cijene. U primjeru Marka i frizerke je šišanje vrijedilo 70 kuna, dok čokoladu u dućanu možete kupiti za 5 kuna. BDP zbraja tržišnu vrijednost tih dobara u jednu jedinstvenu mjeru s ciljem dobivanja ukupne vrijednosti ekonomske aktivnosti (Mankiw, 2006).

Sljedeći dio definicije kaže „svih“. BDP pokušava zbrojiti sve novčane transakcije koje se dogode unutar određene ekonomije, ali ponekad ne može pohvatati svaku. Slučajevi u kojem ne može vidjeti transakcije su slučajevi gdje se transakcije događaju bez računa, odnosno „na crno“ ili su ilegalne. Takvih ilegalnih radnji u Republici Hrvatskoj nažalost ima još uvijek mnogo. Od ilegalnog skidanja filmova i video igrica s interneta pa sve do prodaje i kupnje nezakonitih proizvoda kao što su razne droge. Isto tako čovjek koji radi za drugog čovjeka ali nije prijavljen kao radnik kod njega se ne može dokumentirati pa ga ni BDP ne može izmjeriti. Takav radni odnos se može nazvati kao „rad na crno“. Takvog rada ima još puno u ruralnim krajevima i selima gdje susjedi „pomažu“ jedni drugima, ali uz novčanu naknadu. Takvi slučajevi su berba grožđa, berba kukuruza, oranje polja, sijanje pšenice, itd. Stvari koje BDP može mjeriti su sva dobra koja se mogu dokumentirati računom. U tu kategoriju spada većina dobara u ekonomiji te se mogu lagano prepoznati. Takva dobra su: kolači iz pekare, sokovi iz dućana, ulaznice za kino, unajmljivanje stana, itd (Mankiw, 2006).

Treći po redu dio definicije glasi „finalnih“. Važno je znati razliku između dovršenog, odnosno finalnog, i nedovršenog, odnosno intermedijarnog, proizvoda. Naime, za izračun BDP-a se uzima samo vrijednost finalnih proizvoda, intermedijarni proizvodi se ne računaju jer bi došli do problema dvostrukog zbrajanja istog proizvoda što bi bilo krivo. Razlika između finalnog i intermedijarnog proizvoda je u tome što se finalni proizvod označuje krajnji produkt koji se više ne mijenja dok intermedijarni proizvod čini proizvod koji se koristi kao input za izradu drugog odnosno finalnog proizvoda. Dobar primjer proizvoda koji može biti i jedno i drugo ovisno o kontekstu korištenja su jagode. Ako se na tržnici prodaju jagode javnosti za konzumiranje, tada te jagode predstavljaju finalni proizvod te se njegova tržišna vrijednost izračunava u BDP-u. Nasuprot, ako se te iste jagode prodaju pekari te oni s tim jagodama peku torte, tada su jagode intermedijarni proizvod te se ne uračunavaju u BDP jer je finalni proizvod tih jagoda torta od jagoda (Mankiw, 2006).

Sljedeći dio glasi „roba i usluga“. Razlikujemo 2 vrste dobara, a to su usluge i robe. Proizvodi su većinom opipljive prirode, dok su usluge većinom neopipljive prirode. Oboje se koristi kod izračuna BDP-a. (Mankiw, 2006)

Peti dio definicije BDP-a je sljedeći „proizvedenih“. Slično kao i kod dijela „finalnih“ nas riječ „proizvedenih“ upozorava da se u BDP uključuju samo dovršeni proizvodi, ali također se u BDP uključuju usluge i proizvodi tekuće proizvodnje. (Mankiw, 2006)

Predzadnji dio je „u nekoj zemlji“. Izuzetno je važno gledanje na geografsko područje neke zemlje jer se u BDP uključuju proizvodi koji su proizvedeni unutar granica neke države. Situacije mogu biti sljedeće. Ako neki stranac proizvodi u Republici Hrvatskoj, BDP njegovog proizvoda će se uračunavati u hrvatski BDP, neovisno o njegovoj nacionalnosti. Gledajući pak s druge strane multinacionalne tvornice koje proizvode u više zemalja povećavaju BDP svake države zasebno u kojoj proizvode, neovisno o državi osnivanja (Mankiw, 2006).

Zadnji, odnosno sedmi, dio definicije glasi „tijekom danog razdoblja“. BDP se može mjeriti unutar bilo kojeg vremenskog razdoblja, ali zbog jednostavnosti se većinom koriste dva primarna, a to su godišnji i tromjesečni, odnosno, kvartalni izračuni. Ako ste slušali vijesti na televiziji mnogo puta ste mogli čuti izraz na godišnjoj razini. Taj izraz znači da već postoji izmjereni BDP za tromjesečje te se on množi sa četiri kako bi se lakše usporedio s BDP-om čitave godine. Zbog sezonskih trendova proizvodnja u jednom kvartalu se može uvelike razlikovati od proizvodnje drugog kvartala. Prije objavljivanja kvartalnog BDP-a se koristi postupak desezoniranja koji statistički prilagođava sezonske trendove. Kada bi se koristili nedesezonirani podaci kvartal u kojem se nalazi božićno vrijeme darivanja bi više manje uvijek uzeo prednost nad drugim (Mankiw, 2006).

Naravno to nije jedina definicija BDP-a. Ovisno o izvoru iz kojeg pronalazite podatke definicije mogu biti različite, ali u suštini mogu imati isto značenje. Primjer druge definicije se može pronaći na web stranici ekonomskirjecnik.com. Prema toj web stranici definicija BDP-a glasi: „Bruto domaći proizvod (BDP) je vrijednost svih dovršenih roba i usluga, koji su bili proizvedeni unutar jedne države u određenom vremenskom razdoblju“. Postoje razlike između ove definicije i definicije prema Mankiwu, ali se i ova definicija može podijeliti na više dijelova. Analiziranjem tih manjih dijelova bi se ispostavilo da zapravo te definicije nemaju mnogo razlika (ekonomskirjecnik.com, 2016).

2.2. Izračun bruto domaćeg proizvoda

Nakon što smo pohvatali definiciju BDP-a, vrijeme je da se objasni kako se točno računa BDP te koje komponente ulaze u njega. Gregory N. Mankiw smatra da u izračun BDP-a ulaze 4 komponente potrošnje koje čine sljedeću formulu:

$$Y = C + I + G + NX$$

Svaka komponenta je označena drugom oznakom ili skupom oznaka. U ovoj formuli Y predstavlja BDP, C predstavlja osobnu potrošnju, I predstavlja ulaganja ili investicijsku potrošnju, G predstavlja državnu potrošnju i NX predstavlja neto izvoz. Zbroj svih komponenata ove jednadžbe entiteta mora uvijek biti jednak BDP-u jer se svaka potrošena

jedinična valuta potroši u jednoj od navedenih komponenta potrošnje. Svaka komponenta ima svoje značenje koje bi se trebalo razumjeti kako bi se i sama formula bolje razumjela.

Počnimo s **osobnom potrošnjom (C)**. Osobna potrošnja je potrošnja usluga i roba vezanih za domaćinstvo. Potrošnja robe se dijeli na potrošnju trajnih i netrajnih dobara. U trajna dobra ubrajamo robu koja se neće izmjenjivati mjesecima, a možda čak ni godinama. Takva trajna dobra su stroj za pranje rublja, sudoper, stol blagovaonice, automobil, itd. Netrajna dobra su većinom hrana i piće, ali u nju spadaju i druga dobra kratkotrajne prirode, na primjer odjeća. Osim robe u osobnu potrošnju ubrajaju se i dobra neopipljive prirode, odnosno usluge. Usluge mogu biti svakojake, od zdravstvenih do instalacijskih (Mankiw, 2006).

Ulaganja ili investicijska potrošnja (I) je takva potrošnja kod koje se u budućnosti može očekivati priljev novca. Takve potrošnje su većinom kupnja stambenog prostora, nekretnina, zaliha te opreme. Ako neko poduzeće napravi proizvod, ali ga ne proda nego stoji u zalihama tada se kod računanja BDP-a označuje da je to poduzećem samo sebi kupilo proizvod te vrijednost tog proizvoda se stavlja u BDP (Mankiw, 2006).

Državna potrošnja (G) uključuje svu potrošnju vezanu uz kupnju usluga i roba državnih vlasti što sadrži trošak javnih radova i plaće službenicima države kao što su policajci, vojnici, poštari, dok mirovine ne ulaze jer se one ne smatraju kao naknada za proizvedene robe i usluge (Mankiw, 2006).

Zadnja komponenta je **neto izvoz (NX)**. Neto izvoz je razlika između izvoza i uvoza, to jest kupnje domaćih proizvoda od strane stranaca i kupnje strane robe od strane domaćina. Ako Republika Hrvatska proda 100 kravata Austriji, tada će se neto izvoz Hrvatske povećati, a i s njim i BDP. Kada se kupi usluga ili roba iz inozemstva tada se poveća jedna od ranije navedenih komponenti (osobna potrošnja, investicije ili državna potrošnja), a neto izvoz se smanjuje za istu količinu. Zbog toga se BDP u takvoj situaciji ne mijenja (Mankiw, 2006).

Osim ove formule po Mankiwu postoje još dvije formule izračuna BDP-a. Jedna formula izražava BDP kao tijek prihoda odnosno troškova. Takva formula glasi:

$$Y = w + i + R + Pf + Dp + T$$

U ovoj formuli Y isto predstavlja BDP, w predstavlja najamnine, i predstavlja kamate, R predstavlja rentu, Pf predstavlja profit, Dp predstavlja amortizaciju i T predstavlja indirektni porez (novac.net, 2017).

Dohodak se stvara proizvodnjom roba i usluga. Nacionalni dohodak (ND) prikazuje dohodak stanovnika neke države. Kako bi izračunali BDP po prihodnoj metodi potrebno je

napraviti vezu između BDP-a i nacionalnog dohotka. Iako proizvodi Hrvata koji rade izvan granice Republike Hrvatske ne ulazi u BDP, oni ipak ulaze u bruto nacionalni dohodak (BND). BND se dobije tako da se BDP-u dodaje prihod proizvoda stanovnika neke države koji proizvode u drugoj državi te se oduzme prihod proizvoda proizvedenih u gledanoj državi od stanovnika neke druge države. Oduzimanjem amortizacije (Dp) od BND-a se dobije neto nacionalni dohodak (NND). Dodatnim oduzimanjem indirektnog poreza (T) se dobije nacionalni dohodak. Time je ostvarena veza BDP-a i ND-a (Krueger, 2009).

Treća i zadnja formula izračuna BDP-a se naziva izračun BDP-a po proizvodnoj odnosno potrošnoj metodi. Proizvodna odnosno potrošna metoda izračunava BDP pomoću podataka o dodanoj vrijednosti. Formula ove metode glasi:

$$BDP = DV (PR + IE + GR + TR + HR + PS + FN + JS) + PP$$

Dodana vrijednost (DV) je vrijednost dobara i usluga umanjena za trošak intermedijarnih proizvoda u proizvodnji tih dobara i usluga. Kako bi se iz dodane vrijednosti izračunao BDP, potrebno je na DV još dodati poreze na proizvode umanjene za subvencije (PP). Skupine djelatnosti koje se koriste u izračunu BDP-a prema dodanoj vrijednosti su: poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo (PR), rudarstvo, vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom (IE), građevinarstvo (GR), trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo (TR), hoteli i restorani (HR), prijevoz, skladištenje i veze (PS), financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (FN), javna uprava, socijalno osiguranje, obrazovanje, zdravstvo, zaštita i socijalna skrb, ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti i aktivnosti kućanstava (JS). U četvrtom poglavlju rada će biti prikazan realni izračun BDP-a Republike Hrvatske po ovoj metodi koristeći nacionalnu klasifikaciju djelatnosti 2007. NKD-2007 (Sarić, 2013).

2.3. Realni bruto domaći proizvod

Zamislite situaciju u kojoj se potrošnja mijenja svake godine. Takva situacija je u realnom svijetu ne samo moguća nego i većinom puta realna. Ako potrošnja raste svake godine tada se događa jedna od 2 stvari, a ponekad i obje. Ili će se proizvoditi više roba i usluga, ili će cijena tih roba i usluga biti veća, ili oboje. Nasuprot, ako potrošnja pada tada će se manje proizvoditi ili će cijena biti manja. Do sada smo se upoznali s nominalnim BDP-om kod kojeg se pretpostavlja da je svake godine proizvodnja ista. Kada taj slučaj nije istinit te se potrošnja svake godine mijenja tada se koristi realni BDP (Mankiw, 2006).

Tablica 1: Primjer prikaza nominalnog bruto domaćeg proizvoda

Godina	Broj kobasica	Cijena kobasice	Nominalni BDP
2006	16	7 kn	112 kn
2007	12	5 kn	60 kn
2008	20	10 kn	200 kn

(Izvor: Izrada autora)

Tablica 1 prikazuje nominalni BDP zadanog proizvoda. Nominalni BDP se dobije tako da se količina proizvoda pomnoži s cijenom tog istog proizvoda u određenoj godini. Iz tabličnog primjera se vidi da je 2006. godine proizvedeno 16 kobasica s cijenom od 7 kuna. 16 proizvedenih kobasica s cijenom od 7 kn je doprinijelo 112 kuna nominalnom BDP-u u 2006. godini. 2007. godine situacija je izgledala slabije, gdje je proizvedeno samo 12 kobasica, a i cijena im se spustila na 5 kuna. 2007. godine je nominalni BDP bio samo 60 kuna. 2008. godine se opet situacija poboljša te je proizvedeno 20 kobasica sa cijenom 10 kuna što je doprinijelo 200 kuna nominalnom BDP-u.

Realni BDP se računa malo drugačije od nominalnog. Za objašnjavanje BDP-a isto ćemo se koristiti tablicom 1. Najprije se treba odabrati godina koja će predstavljati baznu godinu. Nije važno koja se godina uzme jer će dobiveni rezultati vrijediti jedino za odabranu baznu godinu. Realni BDP se razlikuje od nominalnog po tome što se cijena proizvoda uvijek uzima iz redka bazne godine, a količina će se normalno koristiti od godine koja se računa. Zbog toga nominalni i realni BDP bazne godine će uvijek biti jednaki. Uzmimo 2006. godinu kao baznu godinu. Realni BDP će biti isti kao i nominalni, 16 kobasica sa cijenom 7 kuna. 2007. godine je količina kobasica 12 komada, ali se uzima cijena iz bazne, 2006., godine koja iznosi 7 kuna. Realni BDP u tom slučaju iznosi 84 kuna naprema nominalnih 60 kuna. 2008. godine se opet uzima cijena 7 kuna, a količina normalno 20 komada. Tako realni BDP 2008. godine iznosi 140 kuna. Rezultate možete pogledati u sljedećoj tablici, tablici 2.

Tablica 2: Prikaz realnog bruto domaćeg proizvoda prema primjeru iz tablice 1 uzimajući 2006. godinu kao baznu godinu

Godina	Broj kobasica	Cijena kobasice	Nominalni BDP	Realni BDP
2006	16	7 kn	112 kn	112 kn
2007	12	5 kn	60 kn	84 kn
2008	20	10 kn	200 kn	140 kn

(Izvor: Izrada autora)

2.4. Deflator bruto domaćeg proizvoda

Deflator BDP-a pokazuje cijene kroz omjer nominalnog i realnog BDP-a pomnoženih sa 100. Kako bi se deflator izračunalo, najprije je potrebno izračunati realni i nominalni BDP. Gregory N, Mankiw formulu izražava ovako:

$$\text{deflator BDP} = \frac{\text{nominalni BDP}}{\text{realni BDP}} * 100$$

Koristeći podatke iz tablice 2 možemo izračunati deflator BDP-a za 2006., 2007. i 2008. godinu. 2006. godine nominalni i realni BDP su imali istu vrijednost, 112 kuna, jer se 2006. godina uzela kao bazna godina kod računanja realnog BDP-a. Neki broj podijeljen samim sobom iznosi 1 te zbog toga deflator BDP-a bazne godine **uvijek** iznosi 100. 2007. godine nominalni i realni BDP su bili različiti. Nominalni BDP je iznosio 60 kuna dok je realni BDP iznosio 84 kune. Dijeljenjem nominalnog i realnog BDP-a 2007. godine dobijemo iznos 0,71. Množenjem tog broja 0,71 sa 100 dobijemo omjer nominalnog i realnog BDP-a, odnosno deflator BDP-a koji iznosi 71. 2008. Godine nominalni BDP je iznosio 200 kuna, a realni BDP 140 kuna. Deflator BDP-a te godine iznosi 143. Podaci se tablično vide iz tablice 3.

Tablica 3: Prikaz deflatora bruto domaćeg proizvoda prema primjeru iz tablice 2 uzimajući 2006. godinu kao baznu godinu

Godina	Broj kobasica	Cijena kobasice	Nominalni BDP	Realni BDP	Deflator BDP-a
2006	16	7 kn	112 kn	112 kn	100
2007	12	5 kn	60 kn	84 kn	71
2008	20	10 kn	200 kn	140 kn	143

(Izvor: Izrada autora)

Iz tablice 3 se može vidjeti da u godinama u kojim je nominalni BDP manji od realnog je deflator BDP-a manji od 100, a u godinama gdje je nominalni BDP veći od realnog da je deflator BDP-a veći od 100.

2.5. Globalna financijska kriza 2007. i 2008. godine

Financijska kriza je ekonomska pojava koja se može dogoditi zbog nekoliko uzroka. Ti uzroci mogu biti bankovne, valutne i fiskalne prirode. Pojava krize u jednim od najjačih svjetskih ekonomija kao što su Japan, Kina, SAD ili Njemačka bi uzrokovala posljedice u svim državama svijeta. Jačina tih posljedica bi ovisila o povezanosti države u krizi i promatrane države (A. Primorac, 2016).

Globalna financijska kriza 2007. i 2008. godine se dogodila zbog financijske krize u SAD-u koja je imala utjecaj na ekonomiju svih država svijeta. Sve je započelo priznanjem direktora Countrywidea (američke tvrtke stambenih kredita) o padu tromjesečnog prihoda za 33%. Dan nakon su cijene dionica Countrywidea pale za 11%. 2 tjedna nakon francuska banka BNP Paribas je zaustavila isplatu udjela novčanih fondova zbog likvidnosti stambenih kredita dužnika slabe kreditne sposobnosti. Tada su i Europska središnja banka i američki FED (Federal Reserve System) ulagale velike svote novca u financijski sustav kako bi se održala likvidnost. Kamata za pozajmnice je počela drastično padati. Od rujna 2007. godine do kraja 2008. godine je pala sa 5,25% na 0,25%. FED je počeo svakoj banci u SAD-u odobravati kredite. Francuska banka je u tajnosti pokušala prodati vrijednosne papire koji imaju golemi iznos te je zbog toga došlo do dodatnog pada cijena dionica na svjetskoj razini. Zbog svih tih razloga je globalna financijska kriza 2007. i 2008. godine uvelike utjecala i na Republiku Hrvatsku i na njezinu ekonomiju. U sljedećim tablicama se jasno mogu vidjeti nepravilnosti od 2000. do 2008. godine i od 2008. do 2015. godine te ako uočite nepravilnost, upravo ovo je razlog tome (Poslovni dnevnik, 2011).

3. Veličina hrvatskog bruto domaćeg proizvoda

Dosta smo se bavili s teorijom BDP-a te je vrijeme da se pogledaju realne brojke BDP-a u Republici Hrvatskoj. BDP se može mjeriti kroz više stavki od kojih su neke: BDP cijele države, promjena BDP-a Republike Hrvatske kroz godine, BDP kontinentalne i jadranske Hrvatske, BDP po županijama. Iste te regije se mogu mjeriti i drugim sličnim statističkim pokazateljem koji se naziva BDP po stanovniku. Ti statistički podatci će biti tablično prikazani i objašnjeni u kasnijim poglavljima.

3.1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske

Najprije će biti prikazani tablični podatci BDP-a, a tek nakon njega tablični podatci BDP-a po stanovniku. Tablice koje će biti prikazane i objašnjene su: tablica bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske od 2000. do 2015. u mil. HRK, tablica bruto domaćeg proizvoda kontinentalne i jadranske Hrvatske od 2000. do 2015. godine u mil. HRK i tablica bruto domaćeg proizvoda po županijama Republike Hrvatske 2015. godine u mil. HRK.

3.1.1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske od 2000. do 2015. godine

Prema podacima iz tablice 4 vidimo promjenu BDP-a od 2000. do 2015. godine. Najniži BDP je zabilježen 2000. godine iznosom od 180 milijardi i 241 milijun kuna što je očekivano jer je to prva godina mjerenja BDP-a po ovoj tablici. Što nije očekivano je godina najvišeg zabilježenog BDP-a. Najviši BDP nije bio zadnje promatrane 2015. godine, nego davne 2008 godine koja se nalazi približno na sredini spektra godina u tablici iznosom od 347 milijardi i 685 milijuna kuna. Promatrajući tablicu 4 vidimo kako je BDP rastao sve od 2000. do 2008 godine, a nakon 2008 godine je počeo padati. Naime, nakon 2008 godine nije stalno padao nego je ponekad i rastao, u ovom slučaju 2011., 2013. i 2015. gdje 2015. godinu završava sa BDP-om u iznosu od 338 milijardi i 975 milijuna kuna. Gledano u postocima BDP je od najniže zabilježene godine (2000.) do najviše zabilježene godine (2008.) porastao za cijelih 92.9%. Pojedinačno kretanje BDP-a od 2000. do 2008. godine izgleda ovako. 2001. godine naprama 2000. je narastao za 7,7%, 2002. naprama 2001. za 8,9%, 2003. naprama 2002. na 9,8%, 2004. naprama 2003. za 7,9%, 2005. naprama 2004. za 7,7%, 2006. naprama 2005. za 8,9%, 2007. naprama 2006. za 9,4% i 2008. naprama 2007. za 7,8%. U narednih 7 godina, od 2008. do 2015. godine BDP sveukupno nije porastao nego se smanjio za 2,5%! Točnije gledano iz godine u godinu situacija je izgledala ovako. 2009. godine naprama 2008. BDP je pao za 4,8%, 2010. naprama 2009. je pao za

0,6%, 2011. naprama 2010. je porastao za 1,3%, 2012. naprama 2011. je pao za 0,7%, 2013. naprama 2012. je porastao za 0,1%, 2014. naprama 2013. je bila minimalna negativna promjena te 2015. naprama 2016. je porastao za 2,3%.

Prije 10-ak godina se na vijestima puno pričalo o recesiji što upravo pokazuju ove brojke. Recesija se mjeri u kvartalnom izračunu ekonomskih statističkih pokazatelja kao što je BDP. Ako neka država ima 2 tromjesečja zaredom sve manji BDP ili ako je BDP niži nego godinu prije tada kažemo da je ta država u recesiji. Takvo smanjivanje BDP-a je uočljivo od 2008. godine pa nadalje gdje BDP od godine do godine pada ili malo raste, a nema konstantnog povećavanja. (Mape medijski servisi d.o.o, 2009).

Tablica 4: Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske od 2000. do 2015. u mil. HRK

Godina	Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske u mil. HRK
2000.	180.241
2001.	194.271
2002.	211.579
2003.	232.383
2004.	250.873
2005.	271.191
2006.	294.437
2007.	322.310
2008.	347.685
2009.	330.966
2010.	328.943
2011.	333.326
2012.	330.925
2013.	331.374
2014.	331.267
2015.	338.975

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

3.1.2. Usporedba bruto domaćeg proizvoda kontinentalne i jadranske Hrvatske

Republika Hrvatska se geografski primarno dijeli na 2 područja, na kontinentalnu i jadransku Hrvatsku. Takva podjela se bazira prema nekim geografskim obilježjima kao što su reljef i klima. U kontinentalnu regiju spadaju nizinska i gorska Hrvatska koje zajedno čine 69% površine Republike Hrvatske dok jadranska Hrvatska čini samo 31%. Stanovništvu u tim regijama je u istom udjelu kao i površina, to jest stanovništvo kontinentalne Hrvatske čini 69% ukupnog stanovništva Hrvatske dok stanovništvo jadranske Hrvatske čini 31% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske. Svako područje ima svoje proizvođače čiji se proizvodu mogu mjeriti u BDP-u. Poblži podatci o oba područja su prikazani u tablici 5 (CARnet i Zavod za telekomunikacije Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, 2018).

Već po prvom pogledu iz tablice 5 se vidi da kontinentalna Hrvatska doprinosi više hrvatskom BDP-u nego jadranska Hrvatska. Taj udio je približno 2:1 u korist kontinentalne Hrvatske. 2006. godina je prva godina gdje BDP kontinentalne Hrvatske iznosi preko 200 milijardi te je također i prva godina gdje je iznos BDP-a jadranske Hrvatske viši od 100 milijardi. Točniji udio po godinama izgleda ovako. 2000. godine udio kontinentalne Hrvatske iznosi 69%, 2001. iznosi 69.4%, 2002. iznosi 69.5%. 2003. iznosi 68.4%, 2004. iznosi 67.5%, 2005. iznosi 68%, 2006. iznosi 68.4%, 2007. iznosi 67.6%, 2008. iznosi 68%, 2009. iznosi 68.3%, 2010. iznosi 68.3%, 2011. iznosi 68.6%, 2012. iznosi 68.4%, 2013. iznosi 68.2%, 2014. iznosi 68% i 2015. iznosi 68.1%. Udio BDP-a jadranske Hrvatske od 2000 do 2015 godine po redu izgleda sljedeće: 31%, 30.6%, 30.5%, 31.6%, 32.5%, 32%, 31.6%, 32.4%, 32%, 31.7%, 31.7%, 31.4%, 31.6%, 31.8%, 32% i 31.9%. Prema ovim podacima se vidi da je kontinentalna Hrvatska najviši udio imala 2002. godine iznosom od 69.5%, a najmanji udio 2004. godine iznosom od 67.5%. Fenomen koji se može primijetiti je da je BDP regija skoro jednaki udjelu površine i stanovišta promatrane regije, gdje je razlike najviša od 1%. Razlika između najvišeg i najmanjeg udjela po regijama je 2% u 15 promatranih godina čime možemo zaključiti da se Hrvatska kao cjelina razvijala jednoliko.

Tablica 5: Bruto domaći proizvod kontinentalne i jadranske Hrvatske od 2000. do 2015. godine u mil. HRK

	Bruto domaći proizvod u mil. HRK	
Godina	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska
2000.	124.364	55.877
2001.	134.789	59.421
2002.	141.080	64.499
2003.	158.941	73.442
2004.	169.430	81.443
2005.	183.706	86.485
2006.	201.317	93.120
2007.	217.898	104.411
2008.	236.496	111.189
2009.	226.022	104.944
2010.	224.816	104.127
2011.	228.584	104.742
2012.	226.191	104.735
2013.	225.872	105.502
2014.	225.327	105.939
2015.	230.743	108.232

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

3.1.3. Bruto domaći proizvod po županijama

Osim geografski Republika Hrvatska se može dijeliti i na upravno-političke dijelove zvane županije. Republika Hrvatska se sastoji od 21 županije, odnosno 20 županija i dodatna županija Grad Zagreb koji formalno ima status županije. Svaka županija ima svog župana i druga županijska tijela. Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/2006) su određeni gradovi, općine, naselja i centri pojedinih županija. Prema tom zakonu županije na području Republike Hrvatske su:

- I. Zagrebačka županija sa sjedištem u Gradu Zagrebu,
- II. Krapinsko-zagorska županija sa sjedištem u Krapini,
- III. Sisačko-moslavačka županija sa sjedištem u Sisku,

- IV. Karlovačka županija sa sjedištem u Karlovcu,
- V. Varaždinska županija sa sjedištem u Varaždinu,
- VI. Koprivničko-križevačka županija sa sjedištem u Koprivnici,
- VII. Bjelovarsko-bilogorska županija sa sjedištem u Bjelovaru,
- VIII. Primorsko-goranska županija sa sjedištem u Rijeci,
- IX. Ličko-senjska županija sa sjedištem u Gospiću,
- X. Virovitičko-podravska županija sa sjedištem u Virovitici,
- XI. Požeško-slavonska županija sa sjedištem u Požegi,
- XII. Brodsko-posavska županija sa sjedištem u Slavonskom Brodu,
- XIII. Zadarska županija sa sjedištem u Zadru,
- XIV. Osječko-baranjska županija sa sjedištem u Osijeku,
- XV. Šibensko-kninska županija sa sjedištem u Šibeniku,
- XVI. Vukovarsko-srijemska županija sa sjedištem u Vukovaru,
- XVII. Splitsko-dalmatinska županija sa sjedištem u Splitu,
- XVIII. Istarska županija sa sjedištem u Pazinu,
- XIX. Dubrovačko-neretvanska županija sa sjedištem u Dubrovniku,
- XX. Međimurska županija sa sjedištem u Čakovcu.
- XXI. Grad Zagreb

U područje kontinentalne Hrvatske spadaju: Grad Zagreb, Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Međimurska, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Karlovačka i Sisačko-moslavačka županija dok u jadransku Hrvatsku spadaju: Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska, Istarska i Dubrovačko-neretvanska županija. Radi veličine tablica 6 će sadržavati samo podatke za 2015. godinu.

Podacima iz tablice 6 se može izračunati prosječan BDP svih županija. On iznosi 16 milijardi i 142 milijuna kuna. Samo 6 od 21 županije ima BDP veći od prosjeka, a to su: Grad Zagreb, Zagrebačka, Osječko-baranjska, Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska i Istarska županija. Županija s najvišim BDP-om je Grad Zagreb s iznosom od 113 milijardi i 199 milijuna kuna, što je 7 puta viši iznos od prosjeka i skoro 4 puta više od Primorsko-goranske županije koja se nalazi na drugom mjestu s iznosom od 28 milijardi i 364 milijuna. Grad Zagreb također sa svojih 113 milijardi i 199 milijuna sadrži više od trećine, točnije 33,4% BDP-a čitave Republike Hrvatske. Županija s najnižim BDP-om je Ličko-senjska sa iznosom od 2 milijarde i 959 milijuna kuna. S tim iznosom je Ličko-senjska županija skoro 5 i pol puta manja od iznosa prosjeka. Kada bi se usporedila županija s najvišim (Grad Zagreb) i županija s najnižim (Ličko-senjska) vidjelo bi se da Grad Zagreb ima 38 puta veći BDP od

Ličko-senjske županije. Ako bi se tablica 6 usporedila s tablicom 5 vidjelo bi se da je BDP grada Zagreba viši od BDP-a čitave jadranske Hrvatske! Taj trend je počeo 2006. godine kada je BDP Grada Zagreba bio 1. put u povijesti viši od BDP-a jadranske Hrvatske. Narednih 2 godine, 2007. i 2008., je BDP Grada Zagreba bio opet manji od BDP-a jadranske Hrvatske. 2009. godine je Grad Zagreb opet pretekao BDP jadranske Hrvatske te do dan danas ima viši BDP od jadranske Hrvatske.

Tablica 6: Bruto domaći proizvod po županijama Republike Hrvatske 2015. godine u mil. HRK

Županija	Bruto domaći proizvod 2015. godine u mil. HRK
Grad Zagreb	113.199
Primorsko-goranska	28.364
Splitsko-dalmatinska	28.251
Istarska	20.942
Zagrebačka	19.917
Osječko-baranjska	18.859
Varaždinska	11.614
Zadarska	11.158
Dubrovačko-neretvanska	9.976
Sisačko-moslavačka	9.438
Vukovarsko-srijemska	8.045
Međimurska	7.737
Koprivničko-križevačka	7.519
Karlovačka	7.442
Brodsko-posavska	6.864
Krapinsko-zagorska	6.761
Šibensko-kninska	6.582
Bjelovarsko-bilogorska	6.359
Virovitičko-podravska	3.593
Požeško-slavonska	3.395
Ličko-senjska	2.959

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

3.2. Bruto domaći proizvod po stanovniku Republike Hrvatske

Bruto domaći proizvod po stanovniku je statistički pokazatelj koji mjeri kvalitetu životnog standarda (Eurostat, 2017). On se dobije podjelom ukupnog BDP-a sa ukupnim brojem stanovnika što je prikazano sljedećom formulom:

$$BDP \text{ po stanovniku} = \frac{BDP \text{ regije}}{\text{broj stanovnika regije}}$$

U ovom dijelu tablično će biti prikazane: tablica bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske po stanovniku od 2000. do 2015. u HRK, tablica bruto domaćeg proizvoda po stanovniku kontinentalne i jadranske Hrvatske od 2000. do 2015. godine u HRK, tablica bruto domaćeg proizvoda po stanovniku po županijama Republike Hrvatske 2015. godine u HRK i tablica bruto domaćeg proizvoda po stanovniku država članica EU izražen u standardnu kupovane moći.

3.2.1. Bruto domaći proizvod po stanovniku Republike Hrvatske od 2000. do 2015. godine

U tablici 7 su pobliže prikazane vrijednosti BDP-a po stanovniku Republike Hrvatske od 2000. do 2015. godine. Tablica 7 je prema rastu i padu vrijednosti vrlo slična tablici 4 koja je prikazivala ukupni bruto domaći proizvod Republike Hrvatske od 2000. do 2015. godine. Najmanji iznos je bio 2000 godine (40 tisuća 721 kunu) dok je najviši bio 2008. godine (80 tisuća 653 kune). Vidi se kako je vrijednost rasla od 2000. do 2008. godine, a nakon 2008. godine je stagnirala u iznosima od 76 do 80 tisuća kuna. BDP po stanovniku je od 2000 do 2008 narastao za 98%, što je za 5.1% više nego BDP kojem je porast tih godina iznosio 92.9%.

Tablica 7: Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske po stanovniku od 2000. do 2015. u HRK

Godina	Bruto domaći proizvod Republike po stanovniku Hrvatske u HRK
2000.	40.721
2001.	45.175
2002.	49.142
2003.	53.973
2004.	58.230
2005.	62.665
2006.	68.267
2007.	74.734
2008.	80.653
2009.	76.856
2010.	76.563
2011.	77.827
2012.	77.517
2013.	77.888
2014.	78.201
2015.	80.555

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

3.2.2. Usporedba bruto domaćeg proizvoda po stanovniku kontinentalne i jadranske Hrvatske

Kod izračuna BDP-a Republike Hrvatske se samo uzmu vrijednost pojedinih regija, na primjer kontinentalne i jadranske Hrvatske, te se te vrijednosti zbroje. Kod izračuna BDP-a po stanovniku to nije tako. Za BDP po stanovniku se treba uzeti BDP te regije i podijeliti s brojem stanovnika te regije. Zbog toga u sljedećim tablicama zbroj BDP-a po stanovniku pojedinih regija nije jednak BDP-u po stanovniku čitave Republike Hrvatske.

Tablica 8: Bruto domaći proizvod po stanovniku kontinentalne i jadranske Hrvatske od 2000. do 2015. godine u HRK

	Bruto domaći proizvod po stanovniku u HRK	
Godina	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska
2000.	41.362	39.364
2001.	45.958	43.495
2002.	50.193	46.904
2003.	54.352	53.170
2004.	58.029	58.653
2005.	63.014	61.936
2006.	69.190	66.354
2007.	75.053	74.078
2008.	81.624	78.662
2009.	78.186	74.140
2010.	78.016	73.604
2011.	79.620	74.181
2012.	79.091	74.323
2013.	79.320	74.992
2014.	79.565	75.452
2015.	82.123	77.405

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

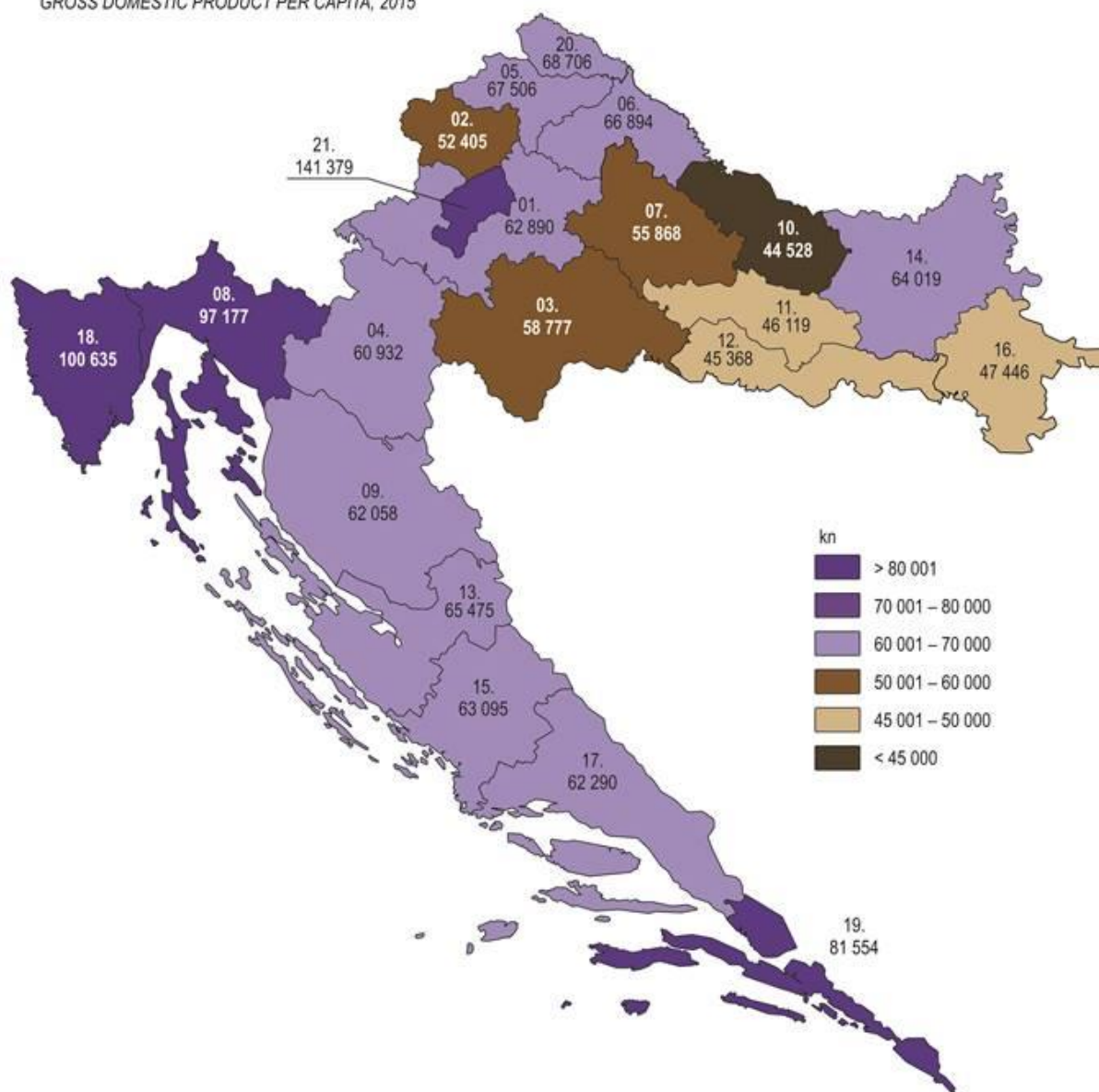
Na prvi pogled se može primijetiti da je BDP po stanovniku kontinentalne Hrvatske svake godine viši od BDP-a po stanovniku jadranske Hrvatske. Jedina iznimka je 2004. godine gdje je BDP po stanovniku jadranske Hrvatske veći za 623 kune od BDP-a po stanovniku kontinentalne Hrvatske. Slično tablici 7 BDP po stanovniku raste od 2000. do 2008. godine, a dalje stagnira iznosima između 78 tisuća i 82 tisuće kuna. No za razliku od tablice 7, BDP po stanovniku nije najviši 2008. godine nego je najviši 2015. godine iznosom od 82 tisuće i 123 kune, što je za 499 kuna više od BDP-a po stanovniku 2008. godine. Međutim razlike BDP-a po stanovniku kontinentalne i jadranske Hrvatske nisu velike. Godišnje gledano najveća razlika je bila 2011. godine gdje je kontinentalna Hrvatska imala BDP po stanovniku viši za 5 tisuća 439 kuna od jadranske Hrvatske, dok je najmanja razlika

bila 2004. godine gdje je jadranska Hrvatska imala BDP po stanovniku viši za 623 kune od kontinentalne Hrvatske.

3.2.3. Bruto domaći proizvod po stanovniku po županijama

Isto kao i kod slučaja kontinentalne i jadranske Hrvatske BDP po stanovniku zasebnih županija se ne zbraja kako bi se dobilo BDP po stanovniku čitave Republike Hrvatske. Naprotiv, postoje županije koje imaju veći BDP po stanovniku od BDP-a po stanovniku Republike Hrvatske. Takve i ostale županije su prikazane na slici 1.

K-1. BRUTO DOMAĆI PROIZVOD PO STANOVNIKU U 2015.
GROSS DOMESTIC PRODUCT PER CAPITA, 2015

Slika 1: Bruto domaći proizvod po stanovniku po županijama 2015. godine u HRK

Županije su po brojevima prema slici 1 prikazane na sljedeći način: županija označena brojem 01 je Zagrebačka županija, brojem 02 Krapinsko-zagorska, brojem 03 Sisačko-moslavačka, brojem 04 Karlovačka, brojem 05 Varaždinska, brojem 06 Koprivničko-križevačka, brojem 07 Bjelovarsko-bilogorska, brojem 08 Primorsko-goranska, brojem 09 Ličko-senjska, brojem 10 Virovitičko-podravska, brojem 11 Požeško-slavonska, brojem 12 Brodsko-posavska, brojem 13 Zadarska, brojem 14 Osječko-baranjska, brojem 15 Šibensko-kninska, brojem 16 Vukovarsko-srijemska, brojem 17 Splitsko-dalmatinska, brojem 18 Istarska, brojem 19 Dubrovačko-neretvanska, brojem 20 Međimurska i brojem 21 Grad Zagreb. Tih 21 županija su svrstane u 6 kategorija prema iznosu BDP-a po stanovniku 2015. godine u kunama. Te kategorije su: više od 80 tisuća i 1 kune BDP-a po stanovniku, BDP po stanovniku između 70 tisuća i jedne kune i 80 tisuća kuna, između 60 tisuća i jedne kune i 70 tisuća kuna, između 50 tisuća i jedne kune i 60 tisuća kuna, između 45 tisuća i jedne kune i 50 tisuća kuna i BDP po stanovniku niži od 45 tisuće kuna. U prvu kategoriju, odnosno županijama s višim BDP-om od 80 tisuća kuna, spadaju 4 županije, a to su Grad Zagreb, Primorsko-goranska, Istarska i Dubrovačko-neretvanska županija. U drugu kategoriju ne spada ni jedna županija jer nema ni jedne županije između 70 tisuća i 1 kune i 80 tisuća kuna BDP-a po stanovniku. U treću kategoriju spada većina županija, njih 10: Zagrebačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Međimurska, Osječko-baranjska, Karlovačka, Ličko-senjska, Zadarska, Šibensko-kninska i Splitsko-dalmatinska. U četvrtu kategoriju spadaju 3 županije: Krapinsko-zagorska, Bjelovarsko-bilogorska i Sisačko-moslavačka. U petu kategoriju spadaju isto 3 županije: Požeško-slavonska, Brodsko-posavska i Vukovarsko-srijemska. U zadnju, odnosno 6., kategoriju spada samo jedna županija, a to je virovitičko-podravska. Tablično ovi podatci izgledaju ovakvo (Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018).

Iako je Ličko-senjska županija imala najniži BDP 2015. godine, kao što je prikazano tablicom 6, BDP po stanovniku nije najniži u Ličko-senjskoj županiji nego u Virovitičko-podravskoj županiji. Na prvi pogled se vidi da grad Zagreb ima daleko najviši BDP po stanovniku iznosom od 141 tisuću i 379 kuna. Nasuprot Gradu Zagrebu, najniži BDP po stanovniku ima Virovitičko-podravska županija iznosom od 44 tisuće i 528 kuna. Po tim podacima ispada da grad Zagreb ima preko 3 puta veći BDP po stanovniku od Virovitičko-podravске županije. Gledano po BDP-u po stanovniku možemo sa sigurnošću reći da je grad Zagreb ekonomsko središte Republike Hrvatske.

Tablica 9: Bruto domaći proizvod po stanovniku po županijama Republike Hrvatske 2015.
godine u HRK

Županija	Bruto domaći proizvod po stanovniku 2015. godine u HRK
Grad Zagreb	141.379
Istarska	100.635
Primorsko-goranska	97.177
Dubrovačko-neretvanska	81.554
Međimurska	68.706
Varaždinska	67.506
Koprivničko-križevačka	66.894
Zadarska	65.475
Osječko-baranjska	64.019
Šibensko-kninska	63.095
Zagrebačka	62.890
Splitsko-dalmatinska	62.290
Ličko-senjska	62.058
Karlovačka	60.932
Sisačko-moslavačka	58.777
Bjelovarsko-bilogorska	55.868
Krapinsko-zagorska	52.405
Vukovarsko-srijemska	47.446
Požeško-slavonska	46.119
Brodsko-posavska	45.368
Virovitičko-podravska	44.528

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

3.2.4. Usporedba bruto domaćeg proizvoda po stanovniku članica Europske unije

Kako bi se pošteno i točno uspoređivao BDP po stanovniku različitih država potrebno ih je uspoređivati zajedničkom valutom. Takva valuta se naziva standard kupovne moći, skraćeno SKM. Ovim pokazateljem se može uspoređivati životni standard raznih zemalja (Europa.eu, 2018).

Standard kupovne moći je valuta kojom se izražava paritet kupovne moći (PKM) neke države u odnosu na neku drugu državu. U raznim državama postoje razlike u tečajevima, ponude i potražnje, kamata, inflacije, razinama cijena, itd. Problem je u tome što se razine cijena među državama ne odražavaju u tečajevima kao što se odražavaju ostale navedene razlike. Kako bi se taj problem riješio BDP se pomoću pariteta kupovne moći pretvara u valutu zvanu standard kupovne moći. Pomoću SKM-a je moguće uspoređivati kupovnu moć raznih država, čak i onih koje koriste istu valutu. Točan izračun se može pronaći u uredbi o uspostavi zajedničkih pravila za pružanje osnovnih informacija o paritetima kupovne moći te za njihov izračun i diseminaciju koja zakonski točno i detaljno opisuje paritet kupovne moći (gradnje, prostor i vezano. 2016).

Podatci u tablici 10 su poredani od države s najnižim BDP-om po stanovniku u SKM prema državama s najvišim BDP-om po stanovniku prema SKM. Hrvatska je prema podacima iz tablice 10, 26. po redu od 28 država članica EU prema BDP-u po stanovniku mjeren u SKM-u. Prosjek BDP-a po stanovniku svih država iznosi 97,82 SKM. Po tome su 11 država iznad prosjeka, a 17 država ispod prosjeka. Države ispod prosjeka su: Bugarska, Rumunjska, Hrvatska, Latvija, Mađarska, Poljska, Grčka, Litva, Estonija, Slovačka, Portugal, Cipar, Slovenija, Malta, Češka, Španjolska i Italija. Države iznad prosjeka su: Francuska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Finska, Belgija, Švedska, Njemačka, Danska, Austrija, Nizozemska, Irska i Luksemburg. Gledajući državu s najvišim (Luksemburg) i državu s najnižim BDP-om po stanovniku može se primijetiti ogromna razlika. Luksemburgov BDP po stanovniku iznosi 266 SKM dok bugarski iznosi samo 47 SKM. To znači da Luksemburg ima BDP po stanovniku čak 5 i pol puta veći od bugarskog. Usporedba s Republikom Hrvatskom je slična, gdje je luksemburgov BDP po stanovniku veći od hrvatskog za 4 i pol puta. Luksemburg također ima BDP po stanovniku skoro 2 puta veći od irskog, koji drži drugo mjesto na ljestvici. Gledajući hrvatski BDP po stanovniku i prosjek svih država vidimo da je Hrvatska dosta ispod prosjeka. Prosjek BDP-a po stanovniku svih država (97,82 SKM) je 1,65 puta veći od hrvatskog SKM-a.

Tablica 10: Bruto domaći proizvod po stanovniku država članica EU izražen u SKM

Država	BDP po stanovniku izražen u SKM-u
Bugarska	47
Rumunjska	55
Hrvatska	59
Latvija	64
Mađarska	68
Poljska	68
Grčka	73
Litva	75
Estonija	76
Slovačka	77
Portugal	78
Cipar	82
Slovenija	83
Malta	84
Češka	85
Španjolska	91
Italija	96
Francuska	107
Ujedinjeno Kraljevstvo	109
Finska	110
Belgija	119
Švedska	123
Njemačka	124
Danska	125
Austrija	130
Nizozemska	131
Irska	134
Luksemburg	266

(Izvor: Europa.eu, 2018)

4. Struktura hrvatskog bruto domaćeg proizvoda

Struktura BDP-a se odnosi na stavke koje se zbrajaju kod izračuna BDP-a. Te 4 glavne stavke, kao što je bilo ranije napomenuto, su **osobna potrošnja (C)**, **ulaganja ili investicijska potrošnja (I)**, **državna potrošnja (G)** i **neto izvoz (NX)**. Svaka od tih stavki sadrži 2 ili više glavnih podstavki koje služe za jasniji pregled lokacije BDP-a. U **osobnu potrošnju** spadaju kućanstva i neprofitne ustanove koje služe kućanstvima, kraće NPUSK, u **ulaganja ili investicijsku potrošnju** spadaju bruto investicije u fiksni kapital i promjena zaliha, u **državnu potrošnju** spada individualna i kolektivna potrošnja države i na kraju u **neto izvoz** spada razlika izvoza i uvoza roba i usluga. Kroz sljedeće 2 tablice će ti podatci biti pobliže prikazani (Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018).

Važno je napomenuti razliku između individualne i kolektivne potrošnje države. Individualnu potrošnju države čine potrošnja na netržišne usluge države kao što su kultura, obrazovanje, sport, itd. i potrošnja na tržišne proizvode i usluge, na primjer ortopedska pomagala i lijekovi. S druge strane kolektivnu potrošnju čine obrambene, administrativne, upravne, ekonomske, istraživačke i mnoge druge zajedničke netržišne usluge države (Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018).

4.1. Vrijednosti pojedinih stavki bruto domaćeg proizvoda

Tablica 11: Vrijednost bruto domaćeg proizvoda po rashodnoj metodi 2015. godine u mil. HRK

	Stavke BDP-a	Iznos BDP-a	Ukupno
Osobna potrošnja	Kućanstva	192.250	195.999
	NPUSK	3.749	
Državna potrošnja	Individualna	34.242	67.635
	Kolektivna	33.393	
Ulaganja ili investicijska potrošnja	Bruto investicije u fiksni kapital	66.401	67.944
	Promjena zaliha	1.542	
Izvoz	Robe	77.616	163.478
	Usluge	85.862	
Uvoz	Robe	130.745	155.439
	Usluge	24.694	

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

Iz tablice 11 se vidi kako najviše BDP-a Republike Hrvatske dolazi iz osobne potrošnje s iznosom od 195 milijardi i 999 milijuna kuna, dok najmanje BDP-u doprinosi neto izvoz iznosom od 8 milijarde i 39 milijuna kuna. Državna potrošnja i ulaganja ili investicijska potrošnja su po iznosu u BDP-u vrlo slična. Investicijska ulaganja sa svojim iznosom od 67 milijardi i 944 milijuna HRK su samo za 309 milijuna viša od državne potrošnje. Kod osobne potrošnje većina BDP-a dolazi od potrošnje kućanstva. Individualna i kolektivna potrošnja države su skoro jednake, ali je individualna potrošnja ipak malo veća. Većina investicijske potrošnje proizlazi iz bruto investicija u fiksni kapital. Zanimljivo je što Republika Hrvatska izvozi više usluga od roba, a uvozi više roba nego usluga. Roba izvozi 77 milijardi i 616 milijuna, a uvozi 130 milijardi i 745 milijuna kuna, dok usluge izvozi 85 milijardi i 862 milijuna, a uvozi 24 milijarde i 694 milijuna kuna. Izračun BDP-a se radi po ranije navedenoj formuli gdje prema ovim podacima formula ovako izgleda:

$$BDP = 195.999 + 67.944 + 67.635 + (163.478 - 155.439)$$

Izračunom te formule se dobije rezultat 339 milijardi i 616 milijuna kuna što predstavlja ukupni BDP Republike Hrvatske.

4.2. Udio pojedinih stavki bruto domaćeg proizvoda

Tablica 12: Udio bruto domaćeg proizvoda po rashodnoj metodi 2015. godine

	Stavke BDP-a	Udio BDP-a	Ukupno
Osobna potrošnja	Kućanstva	56,6	57,7
	NPUSK	1,1	
Državna potrošnja	Individualna	10,1	19,9
	Kolektivna	9,8	
Ulaganja ili investicijska potrošnja	Bruto investicije u fiksni kapital	19,6	20
	Promjena zaliha	0,5	
Izvoz	Robe	22,9	48,1
	Usluge	25,3	
Uvoz	Robe	38,5	45,8
	Usluge	7,3	

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

Tablica 12 uzima podatkovne vrijednosti iz tablice 11 i pretvara ih u postotke. Od ukupne vrijednosti 57,7% čini osobna potrošnja, 19,9% čini državna potrošnja, 20% čini investicijska potrošnja te 2,3% čini neto izvoz. 98,1% osobne potrošnje proizlazi iz kućanstva dok ostalih 1,9% proizlazi iz NPUSK. Individualna državna potrošnja čini 57,8%, dok kolektivna državna potrošnja čini 42,2% potrošnje države. U investicijskoj potrošnji 98% potrošnje pripada bruto investicijama u kapital, a ostalih 2% pripada promjenama zaliha. Kod izvoza 47,6% čini izvoz roba, a 52,4% čini izvoz usluga. U uvozu 83,9% čini uvoz roba, dok uvoz usluga čini 16,1%.

4.3. Vrijednost bruto dodane vrijednosti proizvoda po kategorijama djelatnosti

BDP se osim prema komponentama BDP-a može i izračunati ukupno po svim djelatnostima. Prema odluci o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. NKD-2007. djelatnosti se dijele u 21 kategoriju. Kategorije djelatnosti prema toj podjeli su: poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (A), rudarstvo i vađenje (B), prerađivačka industrija (C), opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (D), opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (E), građevinarstvo (F), trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla (G), prijevoz i skladištenje (H), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I), informacije i komunikacije (J), financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (K), poslovanje nekretninama (L), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (M), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (N), javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje (O), obrazovanje (P), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (Q), umjetnost, zabava i rekreacija (R), ostale uslužne djelatnosti (S), djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koje proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe (T), i djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela (U).

Iz tablice 13 najprije se može primijetiti da djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela nemaju vrijednost. Razlog tome je što one ne doprinose bruto dodanoj vrijednosti, odnosno BDV-u. Prosječna BDV svih kategorija iznosi 13 milijardi i 424 milijuna kuna. Po tome se može vidjeti da 9 kategorija ima BDV veći od prosjeka i 12 kategorija ima BDV manji od prosjeka. Najviši BDV ima prerađivačka industrija iznosom od 42 milijarde i 466 milijuna kuna te je ona najznačajnija kategorija djelatnosti. Drugi najviši BDV ima trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla iznosom od 33 milijarde i 297 milijuna kuna što je malo manje od 10 milijardi kuna manje nego kategorija s najvišim BDV-om. Najniži BDV imaju djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koje proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe iznosom od 148 milijuna kuna. Da bi se dobile tržišne cijene, odnosno BDP, treba na bazične cijene, odnosno BDV, dodati porez na proizvode te oduzeti subvencije na proizvode.

Tablica 13: Vrijednost bruto dodane vrijednosti po djelatnostima 2015. godine u mil. HRK

Djelatnost	Iznos BDV-a
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	10.243
B Rudarstvo i vađenje	5.299
C Prerađivačka industrija	42.466
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	8.602
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	3.950
F Građevinarstvo	15.105
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	33.297
H Prijevoz i skladištenje	12.041
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	15.743
J Informacije i komunikacije	12.651
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	18.219
L Poslovanje nekretninama	29.069
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	17.279
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	6.308
O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	15.716
P Obrazovanje	13.174
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	13.772
R Umjetnost, zabava i rekreacija	4.507
S Ostale uslužne djelatnosti	4.317
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koje proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe	148
U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-
Bruto dodana vrijednost (bazične cijene)	281.905
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode	57.711
Bruto domaći proizvod (tržišne cijene)	339.616

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

4.4. Udio bruto dodane vrijednosti proizvoda po kategorijama djelatnosti

Udio bruto dodane vrijednosti uzima vrijednost BDV-a te ga pretvara u postotke. U tablici 14 će biti prikazani taj udio po djelatnostima.

Na prvi pogled se može primijetiti u tablici 14 da čak 2 od 21 kategorije (T Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koje proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe i Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela) imaju udio 0,0% zbog vrlo niske vrijednosti BDV-a naprama drugim kategorijama. Najveći udio ima prerađivačka industrija s čak 12,5%. Ukupno BDV iznosi 83% BDP-a. Da bi se dobio BDP iz BDV-a potrebno je još dodati poreze i smanjiti za subvencije što čini 17% BDP-a.

Tablica 14: Udio bruto dodane vrijednosti po djelatnostima 2015. godine

Djelatnost	Udio BDV-a
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3,0
B Rudarstvo i vađenje	1,6
C Prerađivačka industrija	12,5
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	2,5
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1,2
F Građevinarstvo	4,4
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	9,8
H Prijevoz i skladištenje	3,5
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	4,6
J Informacije i komunikacije	3,7
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5,4
L Poslovanje nekretninama	8,6
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	5,1
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,9
O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	4,6
P Obrazovanje	3,9
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	4,1
R Umjetnost, zabava i rekreacija	1,3
S Ostale uslužne djelatnosti	1,3
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koje proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe	0,0
U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0,0
Bruto dodana vrijednost (bazične cijene)	83,0
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode	17,0
Bruto domaći proizvod (tržišne cijene)	100,0

(Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2018)

5. Zaključak

Nakon definiranja i objašnjenja pojma bruto domaćeg proizvoda (BDP) počeli smo se baviti s realnim brojkama BDP-a Republike Hrvatske u razdoblju od 2000. do 2015. godine. Promatrajući to razdoblje primijetila se anomalija 2008. godine. Sve do 2008. godine BDP i BDP po stanovniku su naglo rasli gdje su ti statistički pokazatelji od 2000. do 2008. godine narasli skoro za 100% od početne vrijednosti. Nakon 2008. godine su i BDP i BDP po stanovniku počeli padati i stagnirati gdje do 2015. godine nije bilo velike promjene. Razlog tome je globalna financijska kriza koja se dogodila kroz 2007. i 2008. godinu. Ta kriza je nastala u Americi te se zbog njezine ogromne ekonomije proširila po cijelom svijetu. Kriza je započela zbog nelikvidnosti stambenih kredita te su zbog toga ubrzo počele propadati velike banke koje su se do tada smatrale nedodirljive. Iako je ta gospodarska kriza prodrmla cijeli svijet, Republika Hrvatska je i dalje između država članica EU s najmanjim životnim standardom stanovnika. Točan položaj na ljestvici je 26. mjesto od 28 država. Iako BDP Republike Hrvatske nije veliki, većina BDP-a proizlazi iz osobne potrošnje, točnije 195 milijardi i 999 milijuna kuna. Gledajući BDP po stanovniku županija Grad Zagreb ima daleko najviši BDP po stanovniku iznosom od 141 tisuću i 379 kuna što čini Grad Zagreb ekonomskim središtem Republike Hrvatske. Zbrajanjem osobne potrošnje, državne potrošnje, investicijske potrošnje i neto izvoza dolazimo do brojke 339 milijardi i 616 milijuna kuna što je bio BDP Republike Hrvatske 2015. godine prema rashodnoj metodi. Od 21 kategorija djelatnosti je važno spomenuti kategoriju prerađivačke industrije koja najviše doprinosi bruto dodanoj vrijednosti Republike Hrvatske s 12,5%.

Popis literature

- [1] CARnet i Zavod za telekomunikacije Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu (2018), *Geografija i priroda*, preuzeto 5. 8. 2018. s <http://www.hr/hrvatska/geografija>
- [2] Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, (2018)(a), *BRUTO DOMAĆI PROIZVOD ZA REPUBLIKU HRVATSKU I PREMA NKPJS-u 2012. – 2. RAZINA I ŽUPANIJE*, objavljeno 15. veljače 2018., preuzeto 2. 8. 2018. s https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/Pokazatelji/Bruto%20domaci%20proizvod.xls
- [3] Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2018)(b), *BRUTO DOMAĆI PROIZVOD ZA REPUBLIKU HRVATSKU, NKPJS 2012.– 2. RAZINA I ŽUPANIJE U 2015.*, objavljeno 15. veljače 2018, preuzeto 8. 8. s https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/12-01-03_01_2018.htm
- [4] Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2018)(c), *BRUTO DOMAĆI PROIZVOD PREMA RASHODNOJ METODI OD 1995. DO 2016., TEKUĆE CIJENE (ESA 2010)*, preuzeto 11. 8. 2018. s https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/12-01-04_01_2018_HRV.xlsx
- [5] Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2018)(d), *Metodološka objašnjenja prema metodologiji europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (ESA 2010)*, preuzeto 22. 8. 2018. s https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/12-01-03_01_2015h_met.doc
- [6] Ekonomskirjecnik.com (2016), *Bruto domaći proizvod – BDP*, preuzeto 21. 8. 2018. s, <http://www.ekonomskirjecnik.com/definicije/bruto-domaci-proizvod-bdp.html>
- [7] Europa.eu prema Eurostat, *Živjeti u EU-u, stanje 15. veljače 2018.*, preuzeto 9. 8. 2018. s https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_hr#tab-2-5
- [8] Eurostat (2017), *Nacionalni računi i BDP*, objavljeno lipnja 2017., preuzeto 7. 8. 2018. s http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=National_accounts_and_GDP/hr#BDP_i_glavne_sastavnice
- [9] *gradnje, prostor i vezano*, objavljeno 11. rujna 2016., preuzeto 22. 8. 2018. s <https://gradnjeprostorivezano.wordpress.com/2016/09/11/bruto-domaci-proizvod-i-standard-kupovne-moci/>
- [10] Krueger Dirk (2009), *Intermediate Macroeconomics*, objavljeno u kolovozu 2009., preuzeto 28. 8. 2018. s http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/za%20studente/elektronicki%20udzbenici/Krueger_Makroekonomika.pdf
- [11] Mankiw Gregory N. (2006), *Osnove ekonomije*, Zagrebačka škola ekonomije i managementa, Zagreb

- [12] Mape medijski servisi d.o.o, *Što je uopće recesija – dvije suprotstavljene definicije*, objavljeno 5. studenog 2009., preuzeto 4. 8. 2018. s <http://profitiraj.hr/sto-je-uopce-recesija-dvije-suprotstavljene-definicije/>
- [13] Novac.net (2017), *Kako se računa BDP*, preuzeto 22. 8. 2018. s <http://savjeti.novac.net/blogovi/kako-se-racuna-bdp/>
- [14] Odluka o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. NKD-2007, objavljeno 6. lipnja 2007., preuzeto 12. 8. 2018. s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_06_58_1870.html
- [15] Poslovni dnevnik, *Kronologija svjetske financijske krize – Od loših hipotekarnih kredita do gašenja svjetskih bankarskih divova*, objavljeno 9. siječnja. 2011., preuzeto 3. 8. 2018. s <http://www.poslovni.hr/trzista/kronologija-svjetske-financijske-krize-od-losih-hipotekarnih-kredita-do-gasenja-svjetskih-bankarskih-divova-168695>
- [16] Primorac Ante, Financijski klub, *Fiskalne i financijske krize*, objavljeno 2. Svibnja 2016., preuzeto 3. 8. 2018. s <http://finance.hr/fiskalne-i-financijske-krize/>
- [17] Sarić Bajro (2013), Effect, *Bruto domaći proizvod*, preuzeto 28. 8. 2018. s http://www.effect.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=1311%3Abruto-domai-proizvod&Itemid=106
- [18] UREDBA (EZ) br. 1445/2007 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi zajedničkih pravila za pružanje osnovnih informacija o paritetima kupovne moći te za njihov izračun i diseminaciju, objavljeno 11. Prosinca 2007., preuzeto 22. 8. 2018. s <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32007R1445>
- [19] Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, objavljeno 28. srpnja 2006., preuzeto 5. 8. 2018. s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_07_86_2045.html

Popis slika

Slika 1: Bruto domaći proizvod po stanovniku po županijama 2015. godine u HRK 19

Popis tablica

Tablica 1: Primjer prikaza nominalnog bruto domaćeg proizvoda.....	7
Tablica 2: Prikaz realnog bruto domaćeg proizvoda prema primjeru iz tablice 1 uzimajući 2006. godinu kao baznu godinu	8
Tablica 3: Prikaz deflatora bruto domaćeg proizvoda prema primjeru iz tablice 2 uzimajući 2006. godinu kao baznu godinu	9
Tablica 4: Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske od 2000. do 2015. u mil. HRK	10
Tablica 5: Bruto domaći proizvod kontinentalne i jadranske Hrvatske od 2000. do 2015. godine u mil. HRK	13
Tablica 6: Bruto domaći proizvod po županijama Republike Hrvatske 2015. godine u mil. HRK	15
Tablica 7: Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske po stanovniku od 2000. do 2015. u HRK	17
Tablica 8: Bruto domaći proizvod po stanovniku kontinentalne i jadranske Hrvatske od 2000. do 2015. godine u HRK.....	18
Tablica 9: Bruto domaći proizvod po stanovniku po županijama Republike Hrvatske 2015. godine u HRK	21
Tablica 10: Bruto domaći proizvod po stanovniku država članica EU izražen u SKM	23
Tablica 11: Vrijednost bruto domaćeg proizvoda po rashodnoj metodi 2015. godine u mil. HRK	25
Tablica 12: Udio bruto domaćeg proizvoda po rashodnoj metodi 2015. godine	26
Tablica 13: Vrijednost bruto dodane vrijednosti po djelatnostima 2015. godine u mil. HRK .	28
Tablica 14: Udio bruto dodane vrijednosti po djelatnostima 2015. godine	30